

В ПАМЕТ НА ПРОФ. ИЛИЯ ИВАНОВ ХРИСТОВ

На 31 май т. г. след продължително и тежко боледуване на 75 години почина видният наш физикогеограф проф. ИЛИЯ ИВАНОВ ХРИСТОВ. Неговата сравнително ранна кончина не даде възможност само за няколко дни да бъде чествувана кръглата му 75-годишнина от нашата географска обществено-научна организация.

Професор Илия Иванов е роден на 5 юни 1902 година в село Буцелцево, Босилеградско, в трудово многодетно семейство. Тук още в детските си години той опознава трудния ежедневен живот на селската беднота. В юношеската си възраст Илия Иванов е принуден да напусне родния си край и жадувайки за гимназиално образование, се установява в гр. Кюстендил. След това, работейки и учейки едновременно, той завършва средното си образование в Кюстендилската гимназия.

След завършване на гимназиалното си образование Илия Иванов, учителинствайки няколко години в Михайловградско, се проявява като талантлив и обичан преподавател. Спечелил малко средства, той решава да продължи своето образование в Софийския университет като студент по география. По това време, от 1927 до 1931 година, всеобщата световна криза на капитализма засяга дълбоко и нашата страна. При така увеличената експлоатация върху трудещите се у нас се засилва терорът върху демократичните и прогресивните сили, включително и по отношение на будната студентска младеж на БОНСС. През тези години Илия Иванов също работи и се учи, поддържайки позициите на народното и прогресивно студентство.

Завършвайки висшето си образование, Илия Иванов учителства за кратко време в гр. Бургас, а след това в продължение на около 15 години в Софийската търговска гимназия. Неговата нагледна, увлекателна и с голямо образователно и възпитателно значение преподавателска дейност го прави популярен и обичан учител. Заедно с това и примерът му за подражание като гражданин и патриот, като преподавател и възпитател популяризира в още по-голяма степен образователната и възпитателната същност на географията в прогресивния дух на интернационализма и за изясняването на всеобщата връзка между природните процеси и явления и тяхното пречупване през призмата на най-важните физикогеографски закономерности и диалектиката.

Всестранното ускорено развитие на нашата страна след победата на социалистическата революция у нас на 9. IX. 1944 г. създаде благоприятни предпоставки за обновяване и увеличаване преподавателския състав по география в СУ „Кл. Охридски“. Още в първите години след установяването на народната Отечественофронтова власт през 1949 г. Илия Иванов е привлечен за преподавател по физическа география в Университета. Работейки до 1953 г. в катедрата по Обща физическа география, Илия Иванов с умение чете лекции по физическа география на България, биогеография, палеогеография и методи на геоморфоложкото картиране и изследване. По-късно, след формиране на катедрата по физическа география на България и континентите и хабилитирането на Илия Иванов за доцент, както и по-късното му повишаване за професор, в продължение на близо 20 години, той умело и с голяма всеотдайност ръководи цялостната учебна и научноизследователска дейност при тази катедра.

При нея проф. Илия Иванов в течение на дълги години чете лекции

както из областта на общата физическа география и ландшафтознанието, така също и из областта на геоморфологията на България и физикогеографското райониране на България. Неговото умение да изяснява достъпно и оригинално и най-сложните физикогеографски научни проблеми го правеха любим и желан преподавател не само сред студентите, но и сред младите преподаватели и учителите.

Научноизследователската дейност на Илия Иванов се отличаваше с прясна яснота, наличие на съвременна проблематика и подчертана практическа насоченост. При проучването на морфогенетичното развитие на Северозападната Рила, при изследването на котловините в Краището и някои от епигенетичните проблеми на р. Струма професор Илия Иванов умело и задълбочено оценяваше ролята на геоложкия субстрат и взаимодействието между литологията, епейрогенните движения и цялостната скульптурна екзогенна дейност при полицикличното оформяне на релефа. Особено големи усилия той положи в изясняването на реликтния глациален релеф на Рила, в проучването на морфогенетичната същност на неотектонските движения и в изтъкване на негативния ефект от ускорената проява на съвременните екзогенни процеси в нашата страна. С особено ценни научни приноси се отличават теоретичните разработки на професор Илия Иванов из областта на геоморфоложкото и физикогеографското райониране на България.

Скромността и голямото трудолюбие и пословичната ученолюбивост бяха присъщи черти в характера и ежедневната учебно-възпитателна и научноизследователска дейност на професор Илия Иванов Христов. Тези негови добродетели могат да бъдат пример за подражание както сред студентите по география, така и сред техните преподаватели.

Професор Милан Георгиев